

Pályamű

az Országos Bírószági Hivatal elnöke által, a Bírószági Közlöny 2021/10. számában
megjelent 266.E/2021. (X.22.) OBHE határozattal kiírt

Debreceni Ítéltábla elnökhelyettesi állásának betöltésére

dr. Toma Attila
2021.

Bevezetés - jogszabályi háttér

Az Országos Bírósági Hivatal elnöke 266.E/2021. (X.22.) OBHE határozatával pályázatot írt ki a Debreceni Ítéltábla elnökhelyettesi tisztségének betöltésére.

Magyarország Alaptörvényével összhangban a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.), a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.), az OBH elnöke által hozott szabályzatok, a Debreceni Ítéltábla Szervezeti és Működési Szabályzatában meghatározottak (SZMSZ), továbbá a Debreceni Ítéltábla Elnöke által meghatározott célkitűzések figyelembevételével a Debreceni Ítéltábla működésével kapcsolatos hosszútávú terveimet és azok megvalósításának ütemezéséről szóló elképzeléseimet a következők szerint ismertetem.

Pályaművem főbb területei a következők:

- az ítélezés időszerűsége és megalapozottsága;
- az emberi erőforrásokkal való gazdálkodás;
- a tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás;
- a bírósági integritás;
- a bírósághoz való hozzáférés;
- a képzés.

Magyarország Alaptörvénye 25. cikk (5) bekezdése értelmében a bíróságok igazgatásának központi feladatait az Országos Bírósági Hivatal Elnöke végzi. A Bszi. 118.§ (1) bekezdés b) pontja értelmében bírósági vezető az ítéltábla elnökhelyettese. A Bszi. 123.§ (1) bekezdése alapján az elnökhelyettes a bíróság elnökét akadályoztatása esetén – ideértve azt az esetet is, ha a tisztség nincs betöltve - teljes jogkörrel helyettesíti, és ellátja a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

Az Országos Bírósági Hivatal Elnökének a bíróságok igazgatásáról rendelkező 6/2015. (XI.30.) OBH utasítás (igazgatási szabályzat) 24. és 25. §-ai határozzák meg a bíróság elnökének, elnökhelyettesének feladatait, míg a Debreceni Ítéltábla Szervezeti és Működési Szabályzata külön is foglalkozik az elnökhelyettes feladatkörével.

A fentiek értelmében az elnökhelyettes tevékenységét alapvetően meghatározzák az OBH Elnöke által kitűzött stratégiai célok, melyek a következők:

- a bíróságok az alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék – független bírók magas színvonalon és időszerűen ítéلkezzenek,
- az emberi erőforrások, a tárgyi feltételek biztosítása, azok optimális elosztása és hasznosítása,
- a bírósági szervezet integritása az ítélezési és igazgatási munka átláthatósága; ez utóbbi kiszámíthatósága és ellenőrzöttsége,
- a bíróságokhoz való hozzáférés egyszerűsítése,
- a képzési rendszer fejlesztése,

- együttműködés a többi hivatásrenddel.

A Debreceni Ítéltábla Szervezeti és Működési Szabályzata által az ítéltábla elnökhelyettese hatáskörébe utalt feladatok a következők:

- a bírák és az igazságügyi alkalmazottak továbbképzésével és egyéb oktatással kapcsolatos feladatok, így az éves továbbképzési, oktatási terv elkészítése a tárgyév január 31. napjáig, és a terveknek az ítéltábla elnökével történő jóváhagytatása; továbbá
- a központi és a helyi honlap karbantartásával, illetőleg az információs önrendelkezési jogról és az információbiztonságról szóló OBH utasítás végrehajtásával kapcsolatos feladatok koordinálása.
- az ítéltábla statisztikusi tevékenységét az ítéltábla elnökhelyettese felügyeli,
- az elnökhelyettes koordinálja az elnöki iroda munkáját,
- elkészíti a könyvtárkezelési szabályzatot,
- felügyeli az ítéltábla könyvtárosának tevékenységét,
- az irattározással és az iratok selejtezésével kapcsolatos tevékenységet az elnökhelyettes irányítja és felügyeli,
- az ítéltáblán kiselejtezett iratok megsemmisítésére és leltári elhelyezésére történő elszállításról az elnökhelyettes gondoskodik,
- az elnökhelyettes gondoskodik a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatoknak a bíróságok központi honlapján és az e honlap részét képező, az ítéltábla honlapján történő kötelező közzétételi szabályainak megtartásáról,
- elkészíti az ítéltábla oktatási tervét,
- támogatja a bírák és az igazságügyi alkalmazottak képzését, önképzését,
- gondoskodik a jogszabályok és joggyakorlat-változásainak a bírák és az igazságügyi alkalmazottak általi megismeréséről,
- elkészíti az ítéltábla szabadságolási és készenléti- ügyeleti tervét,
- az ügyek kiosztását a tanácsok részére az ügyelosztási rend szabályai szerint az ítéltábla elnöke és elnökhelyettese végzi,
- az elnök és az elnökhelyettes az arányos munkateher megteremtése, az ügy érkezési és létszám-aránytalanság kiküszöbölése érdekében vizsgálják az ítélezés időszerűségét, a bírák kirendelésének lehetőségét, feltárják a hosszú pertartalmú ügyek elhúzódásához vezető okokat,
- az ítéltábla elnökének rendelkezése szerint az elnökhelyettes és a kollégiumvezetők intézik a panaszügyeket.

Pályázatomban figyelembe vettem továbbá Szilágyiné dr. Karsai Andrea, a Debreceni Ítéltábla Elnökének 2021. augusztus 16. napján kelt Pályaművében megfogalmazott rövid- és hosszútávú terveit, melyeket külön nem ismertetek, azonban azok tartalmát ismerem, elfogadom és mindenben magaménak érzem.

A pályamű elkészítésének figyelembe vettem továbbá Dr. Elek Balázs, Dr. Pribula László és Dr. Tass Edina, az ítéltábla kollégiumvezetői pályázatában írtakat, melyek megvalósítását mindenben támogatom.

Célkitűzések

A fentebb részletesebben ismertetett rendelkezésekből következik, hogy az ítélőtábla elnökhelyettese részben teljes jogkörrel helyettesíti az ítélőtábla elnökét, részben pedig saját igazgatási jogköröket gyakorol.

A bírósági igazgatási tevékenység fő célja nem lehet más, mint az, hogy a bíróság így jelen esetben a Debreceni Ítélőtábla az Alaptörvényben rögzített kötelezettségeit teljesítse, megfelelően és hatékonyan működjön, a bírái függetlenül és magas színvonalon, időszerűen és hatékonyan ítélkezzenek. Vallom, hogy ez csak együtt sikerülhet.

A Debreceni Ítélőtáblán kirendeléssel 2017. év végétől, véglegesen 2018. június 01. napjától ítélkezem, azonban az itt eltöltött nem túl hosszú idő ellenére érzem, de egyben továbbra is kérem kollégáim támogatását a lentebb ismertetett célok elérése érdekében.

Az ítélőtábla helyzete, az ítélkezés időszerűsége és megalapozottsága területén

A Debreceni Ítélőtábla 2005. január 01. napján kezdte meg működését. Illetékességi területéhez jelenleg a Debreceni Törvényszék, a Miskolci Törvényszék, a Nyíregyházi Törvényszék és az Egri Törvényszék tartozik. Az ítélőtáblán három kollégium működik, az ítélőtábla alapítása óta a büntető- és a polgári kollégium, míg 2020. április 01. napjától a munkaügyi kollégium.

Szilágyiné dr. Karsai Andrea elnökhelyettes közelmúltban kelt elnöki pályaműve részletesen foglalkozott a büntető, polgári és munkaügyi ügyszak ügyforgalmi adataival, azok mélyebb elemzésével, így az abban írtak megismétlése nélkül pályaművemben kizárólag csak az ítélőtáblai bírónak történő kinevezésem óta eltelt időszak ügyforgalmi adatait ismertetem.

A Debreceni Ítéltábla időszakos ügyforgalma

Ügyzak	előző időszakban folyamatban maradt				érkezett ügyek száma				befejezett ügyek száma				folyamatban maradt ügyek száma			
	2017. XII.	2018. XII.	2019. XII.	2020. X.	2018. 2019. 2020.	2018. 2019. 2020.	2020. XI.- 2021. X.	2018. 2019. 2020.	2018. 2019. 2020.	2020. XI.- 2021. X.	2018. 2019. 2020.	2020. XI.- 2021. X.	2018. 2019. 2020.	2020. XI.- 2021. X.	2018. 2019. 2020.	2020. XI.- 2021. X.
Polgári peres	103	56	41	22	247	138	93	110	294	153	111	109	56	41	23	23
Polgári nemperes	89	28	34	18	583	461	344	392	644	455	356	357	28	34	22	51
Gazdasági Peres	29	13	14	14	79	54	49	58	95	53	52	54	13	14	11	18
Gazdasági nemperes	67	54	38	25	376	376	291	266	389	392	307	273	54	38	22	20
Civilisztika összesen:	288	151	127	79	1285	1029	777	826	1422	1053	826	793	151	127	78	112
Büntető peres összesen:	47	59	27	15	164	117	91	145	152	149	95	124	59	27	23	36
Büntető harmadfok összesen	8	9	12	3	40	50	32	34	39	47	38	30	9	12	6	7
Büntető nemperes	31	69	57	45	619	557	510	514	581	569	505	536	69	57	62	23
Büntető összesen	86	137	96	63	823	724	633	693	772	765	638	690	137	96	91	66
Mf. Peres összesen:	-	-	-	9	-	-	47	86	-	-	34	69	-	-	13	26
Munkügyi nemperes	-	-	-	2	-	-	36	41	-	-	34	43	-	-	2	0
Munkügyi összesen:	-	-	-	11	-	-	83	127	-	-	68	112	-	-	15	26
Az Ítéltábla összes ügyforgalma	374	288	223	153	2108	1753	1493	1646	2194	1818	1532	1595	288	223	184	204

A táblázatban írt adatok értelmezéséhez szükséges rögzíteni, hogy a táblázat a 2018., 2019. és 2020. évek adatait naptári egész évként tartalmazza, tehát a január 01. napjától december 31. napjáig terjedő időszakot öleli fel, míg az utolsó, a 2021. év – bár 12 hónap adatait tartalmazza- azonban ez nem a teljes naptári 2021. évet fogja át, hanem 2020. november 01. napjától 2021. október 31. napjáig terjedő időszakot az egyes évek jobb összehasonlíthatósága érdekében.

A táblázatból kétségtelenül az ügyforgalom csökkenése állapítható meg, azonban a kép ettől árnyaltabb. A 2017. december 31. napján folyamatban volt 374 ügyhöz képest a 2021. október 31. napján folyamatban maradt 204 db ügy miatt az ügyforgalomcsökkenés tényként állapítható meg. Ugyanakkor a táblázatból az is kitűnik, hogy az utóbbi időben valamennyi ügyszakban növekedett a bíróságra érkezett ügyek száma. Bár a büntető és a munkaügyi ügycsoportban emelkedett a befejezések száma is, azonban összességében a folyamatban maradt ügyek száma meghaladta a tavalyi év megfelelő adatát. Az idei év ügyforgalmi adatai gyakorlatilag a pandémia előtti utolsó – 2019. – esztendő ügyforgalmi adataival azonosak. Az nyilvánvaló, hogy a pandémia sújtotta 2020. év statisztikai adatait és a részben a 2021. év statisztikai adatait is fenntartásokkal kell kezelni, mivel a veszélyhelyzeti perrend, illetve a pandémia miatti ügyérkezés-változás az elmúlt időszak statisztikai adatait átírta. Az adatok elemzésénél figyelembe kellett venni azt is, hogy a munkaügyi ügyszakban nyilvánvalóan felesleges az összehasonlítás a 2019. év adataihoz, mivel az ügyszak 2020. áprilisában indult.

A három ügyszak közül a büntető ügyszakban a legjelentősebb az ügyforgalmi adatok szigorú nyomon követése, hiszen az ítélkező bírák létszámában az utóbbi időszakban jelentős változások következtek be. Dr. Balla Lajos elnök úrnak az idei évben bekövetkezett nyugdíjazásával együtt öt bírói álláshely üresedett meg, ezért az ügyforgalmi adatoknak a 2019. év adatainak történő megfelelésével a bírák jelenlegi leterheltsége jelentősen megnövekedett, figyelemmel arra, hogy az ügyforgalom csökkenés százalékos aránya messze alatta maradt a bírói létszámban bekövetkezett negatív változásnak, amely megközelítette az 50 %-ot. A teljesség igényéhez hozzátartozik, hogy a büntető ügyszak ügyforgalmának csökkenése közel sem volt olyan mértékű, mint például a hasonló adottságokkal rendelkező Szegedi-, Győri- vagy Pécsi Ítéltábla ügyforgalmának a csökkenése. Azt, hogy a rendszerben voltak tartalékok, illetve, hogy a kollégák megfeszített munkát végeztek az elmúlt évben mi sem bizonyítja jobban, hogy a Győri- és a Pécsi Ítéltáblához hasonlóan részt vállaltak a Szegedi Ítéltábla ügyforgalmának feldolgozásában.

Polgári ügyszakban némiképp megtévesztő a jelen ügyforgalmi adatoknak a 2017. december 31. napján folyamatban volt adataihoz való összehasonlítása, a 2017. évi érkezés kiugró jellege miatt. 2017. évben ugyanis összesen 1761 db polgári ügy érkezett az ítélőtáblára, amely az utóbbi 6 év messze legmagasabb érkezése volt. 2015. évben 1553 db, 2016. évben 1674 db ügy érkezett, tehát ebből is látszik, hogy a 2017. év érkezése kiemelkedő volt. Abban az esetben, ha az idei ügyforgalmi adatokat a pandémia előtti utolsó év, a 2019. év adataival hasonlítjuk össze, akkor érzékelhető, hogy az idei évben az ügyérkezés emelkedett, az már-már megfelel a 2019. év adatainak.

Munkaügyi ügyszak esetében a hatásköri szabályok módosulása folytán 2019. évről összehasonlítható adatok nem állnak rendelkezésre, ugyanakkor az érkezett ügyekben értelemszerűen a 2021. évben emelkedés tapasztalható.

A Debreceni Ítéltábla ítélezési tevékenységét hosszú idő óta időszerűen látja el. Az ítéltáblán az időszerű ítélezés biztosítása mindig is kiemelt feladat volt, és ezt magam is annak tekintem.

Büntető ügyszakban az elmúlt általam vizsgált időszakban az ügyek megközelítőleg 90%-a fejeződött be 6 hónapon belül. A kollégiumvezető napokban készült vizsgálata szerint a fentmaradó kb. 10%-ban sem állapítható meg bírói mulasztás, az leginkább a pandémia következményeire vezethető vissza. Polgári ügyszakban hasonló megállapítások tehetők. A peres ügyek 90%-a 6 hónapon belül befejeződött, nemperes ügyek esetében ez az arány közel 100%-os volt.

Az időszerű ítélezés tovább fejlesztése az ítéltábla elsődleges céljainak egyike. Az időszerű ítélezési tevékenység fenntartása már csak azért is kiemelt feladat, mert az utóbbi időben egyre több kiemelt, nehéz megítélésű, úgynevezett megaügy érkezett a bíróságra.

Az ítélezés megalapozottsága területén fontos megjegyezni, hogy a Debreceni Ítéltáblára beosztott bírák nagy szakmai tapasztalattal, húsz évnél hosszabb szolgálati idővel rendelkeznek. Az ítélezés szakmai színvonaláért felelős kollégiumok vezetői szakmai területükön országosan elismert, nagy rutinnal és kiváló jártassággal bírnak. A büntető és a polgári kollégium vezetője nemcsak a kollégiumok működését irányítják, de a bírák képzésén túl az egyetemi oktatásban is aktív szerepet vállalnak. A magas színvonalú ítélezés a magasabb szintű bíróságok, így az ítéltáblák esetében különösen fontos elvárás.

Az ítéltábla ítélezési megalapozottságának egyik fontos mutatója a Kúriáról visszaérkezett fellebbezett határozatainak kedvező elbírálása. A helybenhagyási arány kimagasló. Az ítéltáblai döntések megalapozottságára vonható le abból is következtetés, hogy az ítéltáblán meghozott határozatok túlnyomó részének felülvizsgálatát az ügyfelek nem indítványozták.

A fenti eredmények fenntartása alapkövetelmény, elsődleges céljaim egyike.

Az emberi erőforrásokkal való gazdálkodás

	96 SZ/2020. (VI.15.) OBHE HATÁROZAT ALAPJÁN ENGEDÉLYEZETT	TÉNYLEGES LÉTSZÁM 2021. NOVEMBER 01. NAPJÁN
ÖSSZES BÍRÓI LÉTSZÁM	27	21
ELNÖK	1	1
ELNÖKHELYETTES	1	0
KOLLÉGIUMVEZETŐ	3	3
TANÁCSELNÖK	6	7
ÍTÉLŐTÁBLAI BÍRÓ	16	10
ÖSSZES IGAZSÁGÜGYI ALKALMAZOTTI LÉTSZÁM	47	50
VEZETŐ	9	9
BÍRÓSÁGI TITKÁR	8	8
FELSŐFOKÚ VÉGZETTSÉGŰ TISZTVISELŐ	9	10
BÍRÓSÁGI ÜGYINTÉZŐ	6	6
KÖZÉPFOKÚ VÉGZETTSÉGŰ TISZTVISELŐ, ÍRNOK	8	8
FIZIKAI DOLGOZÓ	7	9
TELJES ÁLLOMÁNY	74	71

Az ítélőtáblán jelenleg több bírói állás nincs betöltve.

A bírák szakmailag kiválóan felkészültek, feladatukat igen magas szakmai színvonalon végzik. Közülük hárman tudományos fokozattal rendelkeznek, 13 fő bíró rendelkezik szakjogi végzettséggel, 11 fő pedig felső-, illetve középfokú nyelvvizsgával.

Az igazságügyi alkalmazottak közül 23 főnek van szakirányú felsőfokú végzettsége, 2 fő igazságügyi alkalmazott jelenleg jogi egyetemi, 3 fő pedig igazságügyi alapszakos tanulmányokat folytat.

A büntető ügyszak területén 2018. évben -az ítélőtáblára történő beosztásomkor- 12 fő bíró ítélkezett, 4 tanács működött. Az ítélőtábla elnöke és a büntető kollégium vezetője teljes értékű tanácselnöki feladatokat is elláttak.

A büntető ügyszakot az elmúlt időben jelentős mértékben érintette a nyugdíjazás, hiszen a 12 fős létszámból öten mentek nyugdíjba. Az eljáró tanácsok száma először háromra csökkent, míg jelenleg kettő büntető tanács működik. Az eljáró tanácsokat korábban 2 fő, később pedig 1 fő kirendelt bíró támogatta, azonban a kirendelés ez év végéig – 2021. december 31. napjáig tart. A létszámváltozást a csökkenő ügyforgalmi adatokkal összevetve is megállapítható, hogy a bírák munkaterhe korántsem csökkent arányosan az ügyérkezés csökkenésével.

Erre tekintettel az Ítéltábla elnöke kezdeményezte az Országos Bírószági Hivatal Elnökénél két büntető ügyszakos bírói álláshelyek pályázati kiírását.

Legfontosabb feladatunknak a büntető ügyszak kimagasló mennyiségi és minőségi mutatóinak, valamint az időszerűségi eredményeinek megőrzését, esetleges tovább fejlesztését tartom.

Civilisztikai ügyszakban jelenleg négy tanács működik. Egy álláshely megüresedése után átcsoportosításra került a munkaügyi ügyszakba, 1 álláshely üres, ugyanakkor 1 tanácselnök álláshely nélkül foglalkoztatott, így az ügyszak tényleges létszáma 13 fő.

Tekintettel arra, hogy 2022. januárjától 1 fő tanácselnök kezdi meg felmentési idejét, ezért fontos feladat az általa vezetett tanács helyzetének rendezése. A következő 6 évben ugyancsak számolni kell a gazdasági tanácsokat érintő bírák nyugdíjba vonulásával, ezért ennek rendezésére hosszútávú stratégia kidolgozása elengedhetetlen.

Elengedhetetlennek tűnik a jelenleg működő rendszer átszervezése akár nagyobb létszámú, vegyes referádájú tanács kialakításával.

Ugyancsak rövid távon jelentkezik egy új feladat megjelenése, ugyanis 2022. január 01. napjától az ítéltábla hatáskörébe kerül a „polgári peres eljárások elhúzódnásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítése”.

A munkaügyi kollégium 2020. április 01. napján kezdte meg a működését az ítéltáblán, az OBH Elnöke 1 fő kollégiumvezetői állás helyet rendszeresített. Dr. Tass Edina kollégiumvezető asszony kinevezésére 2020. augusztus 01. napjától került sor. Az ügyelosztási rend szerint az ítéltáblán két munkaügyi tanács jár el. Az I. számú tanács vezetését a kollégiumvezető és 1 tanácselnök látja el, aki emellett polgári tanácsot is vezet. A tanács tagja még a polgári kollégiumvezető és további 1 polgári bíró is, valamint a tanács munkáját 3 törvényszékről kirendelt bíró segíti, akik saját ítélezési feladatuk megtartása mellett vesznek részt az ítélezésben.

Az ügyforgalmi adatok 2020. évhez képest némiképp ez évben emelkedtek, azonban ez az ügymennyiség nem teszi indokolttá bírói pályázat kiírását, ugyanakkor indokolttá teszi a kirendelések további fenntartását. Ezt az ügyszakot is érinti 2022. január 01. napjától a tanácselnök nyugdíjazása, ezért elsődleges feladat lesz az ügyelosztás átszervezése.

A fentiekre tekintettel megállapítható, hogy a Debreceni Ítéltábla valamennyi ügyszaka a feladat időszerű és magas színvonalú elvárásához szükséges emberi

erőforrással rendelkezik, azonban az ügyforgalmi adatok változása esetén felmerülhet a létszám megváltoztatásának igénye is.

Az emberi erőforrásokkal való gazdálkodáshoz kapcsolódóan fontosnak tartom rögzíteni, hogy elnökhelyettesi kinevezésem esetén továbbra is részt kívánok venni a jelenlegihez hasonló mértékben az ítélkezési munkában. Úgy gondolom, hogy a bírósági vezető is elsősorban bíró, és csak azután vezető. Az ítélőtábla – így a Debreceni Ítélőtábla is – alapvetően magas presztízsű bíróság, ugyanakkor létszámát tekintve nem tekinthető „nagybíróságnak”. Ezért tartom fontosnak az eddigi gyakorlat tovább folytatását, hiszen az ítélőtáblai bírói kinevezésem óta azt tapasztaltam, hogy a bírósági vezetők, így az elnök, elnökhelyettes, kollégiumvezetők teljesértékű bíróként vették ki részüket az ítélkező tevékenységből.

Az ítélőtábla megalapítása óta immár 15 év eltelt. Ezen idő alatt a bírák és az igazságügyi alkalmazottak létszáma folyamatosan változott, és figyelemmel arra, hogy az itt dolgozók egy része az ítélőtábla alapítása óta tagja a „csapatnak”, így a következő hat évben nem lesz olyan szervezeti egység, amelyet ne érintene a nyugdíjazás. Ez, a folyamatosan változó ügyérkezés, és a jogszabályi környezet által meghatározott feladatkörök módosulásai fontos feladattá teszik az emberi erőforrásokkal való felelős gazdálkodást. Elsődleges célkitűzés ezért, mind rövid-, mind hosszútávon az ítélőtábla működésének biztosítása. Ez történhet a munka átszervezésével, a megüresedett álláshely betöltésének kezdeményezésével, a tanácsok mellett működő bírósági titkárok és igazságügyi alkalmazottak munkájának átcsoportosításával.

Az emberi erőforrással kapcsolatos kérdés az egyenlő munkateher megteremtése, ezek figyelemmel kísérése, ellenőrzése.

A pandémia az emberi erőforrással való gazdálkodás területén újabb kihívás elé állította a bírósági vezetőket, és jelen állás szerint ez a közeljövőben is így lesz. A rugalmas munkaidő, avagy az otthondolgozás lehetőségének megteremtése elengedhetetlennek látszik. A járványügyi előrejelzések ismeretében továbbra is biztosítani kell az ítélőtábla járványügyi felkészülését, védekezését.

A tárgyi és a pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás

A Bszi.119.§ a) és c) pontja alapján a bíróság elnöke felelős a pénzügyi erőforrásokkal, valamint a tárgyi eszközökkel való optimális gazdálkodásért, így a költségvetési keretek között gondoskodik a bíróság működéséhez szükséges személyi- és tárgyi feltételekről, illetve irányítja a bíróság pénzügyi-, gazdasági tevékenységét.

A Debreceni Ítélőtábla tevékenységét megalakításától kezdve a Debrecen, Széchenyi utca 24. szám alatti, erre a célra épített épületben végzi. Az épület modern, megfelelően berendezett, az ítélkezési tevékenység méltó színhelye. Az épületben a munkakörülmények kedvezőek, a dolgozószobák és az irodák felszereltsége, bútorozottsága kiváló.

Az ítéltábla épületének állagmegóvása, rendszeres karbantartása folyamatos törődést igényel.

Alapvető fontosságú a számítástechnikai eszközök folyamatos fejlesztése, különös figyelemmel a veszélyhelyzet idején kialakult távmunkavégzésre és ennek gyakorlati tapasztalataira is. Az ítéltábla informatikai eszközparkja kielégítő, de ennek szinten tartása, esetleges fejlesztése - az informatika világát érintő gyors fejlődésre is figyelemmel – elengedhetetlen.

A Debrecen Ítéltáblán egy tárgyalóterem alkalmas video kommunikációs tárgyalás megtartására. Az ilyenfajta tárgyalási rendszer elterjedésével szükséges lehet további tárgyalóterem, tárgyalótermek bevonása e körbe.

Az ítéltáblán az Ítélezést Támogató Rendszer, az Ügyfél Betekintő Rendszer, a Lajstrom Iratbetekintő Rendszer, valamint az Irat Digitalizáló Rendszer megfelelően működik.

Az ítéltábla 2 db személygépkocsival rendelkezik, bár a veszélyhelyzet alatt az igénybevételük a korábbi leterheltségükhöz képest csökkent.

Az ítéltábla pénzügyei rendezettek és a jogszabályi előírásoknak megfelelnek. 2020. évben a költségvetési bevételek és kiadások összhangban álltak, az ítéltábla kötelezettségeinek maradéktalanul eleget tett.

Ismereteim szerint az OBH elvégezte 2021. évben a Debreceni Ítéltábla költségvetési gazdálkodásának fejezet szintű rendszerellenőrzését, amelynek előírt intézkedései végrehajtására intézkedési terv készült. Az elnök asszony pályázatában is szerepelt, de magam is fontosnak tartom megjegyezni, hogy az intézkedési tervben foglaltak végrehajtása elengedhetetlen rövid távú feladatként jelentkezik.

Az ítéltábla integritása, kommunikáció

Az Országos Bírósági Hivatal Elnökének 6/2016. (V.31.) számú Az integritási szabályzatról szóló utasítása világos elvárásokat fogalmaz meg a bírósági szolgálati jogviszonyban álló bírák és igazságügyi alkalmazottakkal szemben. A Debreceni Ítéltábla bírái és igazságügyi alkalmazottai e követelményeknek mindenben megfelelnek. Ennek érdekében az ítéltábla az elmúlt években fokozott figyelmet fordított a belső kontrollrendszer kialakítására, az igazgatási tevékenység átláthatóságára és kiszámíthatóságára. A bíróságok működésére vonatkozó törvények és alsóbb szintű jogszabályoknak való megfelelés alapvető követelmény.

Az ítélezési tevékenység átláthatóságának fontos alapkövetelménye az ügyelosztási rend nyilvánosságra hozatala, illetve annak hatékony meghatározása. Az ügyelosztási rend betartásának ellenőrzése, a törvényes bíróhoz való jog érvényesülésének biztosítása kiemelt fontosságú feladat.

Az ítélőtáblán az integritásfelelős és a belső ellenőr a jogszabályi előírásoknak megfelelően működik.

A továbbiakban is biztosítani kívánom a fennálló szervezeti és személyi integritási helyzet eddig elért eredményeinek, értékeinek a megőrzését.

A bíróságokhoz való hozzáférés egyszerűsítésének igénye nemcsak az OBH Elnöke által meghatározott stratégiai kérdés, hanem társadalmi elvárás is egyben.

A bíróságokhoz való hozzáférést hatékonyan szolgálja az állampolgárok, az ügyfelek megfelelő tájékoztatása. Ennek számtalan „csatornája” van, és ez a „csatornarendszer” az elmúlt években dinamikus ütemben bővült, fejlődött. Az ítélőtábla kellően átlátható és minden szükséges információt tartalmazó honlapja a fenti társadalmi elvárást megfelelően szolgálja. A digitális bíróság projekt keretében elkészült E-akta ugyancsak gyors lehetőséget teremt az ügyfeleknek az ügyükkel kapcsolatos valamennyi információ eléréséhez. A bírósági határozatok közzététele és anonimizálása ugyancsak a gyors bírósági elérést szolgálja.

Az informatikai tájékoztatás mellett továbbra is alapvető a kezelőirodákön elérhető személyes tájékoztatás lehetősége. Az ügyfélfogadási időpontok nyilvánosak.

A távmeghallgatási rendszer alkalmazása ugyancsak ügyfélbarát megoldásnak tekinthető.

A bíróságokhoz való hozzáférés nagyon fontos eszköze az ítélőtábla kommunikációs tevékenysége.

A külső kommunikáció a bírósági igazgatás egyik olyan szegmense, amelyben meglehetősen nagy tapasztalattal rendelkezem, ugyanis több mint hat éven keresztül voltam felelős a Nyíregyházi Törvényszék médiamegjelenéséért. Ez alapján is bátran mondhatom, hogy a bírósági kommunikáció terén bőven van mit tenni, ugyanis álláspontom szerint ez a terület először erősen alul-, később pedig erősen túlexponált volt. Nyíregyházán, amikor a terület irányítását átvettem a bíróság médiamegjelenése minimális volt, ami az országos tendenciának is megfelelt. Általánosságban is elmondható volt, hogy a média a bíróságok irányába inkább negatív hangon szólalt meg.

Hasonló cipőben járt a bíróságon belüli kommunikáció is. A bíró kollégák a sajtószóvivő, illetve a sajtótitkár munkáját szükséges rossznak fogták fel, és csak nagyon lassú, kitartó munkával lehetett ezt az állapotot megváltoztatni. Idővel a kollégák is megértették, hogy a munkánkra a vonatkozó jogszabályok miatt van szükség. A bírák a saját ügyeikben nem nyilatkozhatnak, ezért a sajtószóvivők feladata, hogy a bírósági döntéseket szakszerűen tolmácsolják a társadalom felé. Legfontosabb szerepe abban áll, hogy az egyes ítéletek tartalma a valóságnak megfelelően, és ne torzítva jelenjen meg.

Én úgy gondolom, hogy a bírósági kommunikációnak ez a legfontosabb feladata. A szakmaiságot megőrizve kell megvédeni a bíróságok tevékenységét és ezzel

egyidejűleg kell a bírósági döntések háttérét, indokait a nagyközönség számára is érthetővé tenni. Ez az, amely nagyban segíti a bíróságok munkáját és egyben a jogkereső közönséget is közelebb viszi a bírósághoz. A kitartó munka hatására nemcsak a bíróságon belüli kommunikáció változott meg, hanem a bíróság külső megjelenése, a lakosság körében történő elfogadottsága is nőtt. A Nyíregyházi Törvényszéken végzett ezirányú munkám során nőtt a bíróság médiamegjelenése, az írott és a digitális média képviselői korrekt partnerként fogadták el a sajtóosztály munkatársait. A jogi kultúrát szélesítő ismeretterjesztő rovatokkal jelentkeztünk és nem egy ötletünk idővel az országos programba is bekerült (pl.: hónap témája).

A bírósági kommunikáció későbbi erőltetett megjelenése a kellő hatást nem érte el, mivel a túl sok megjelenés a bírósági kommunikáció elértéktelenedéséhez vezetett. Úgy gondolom, hogy napjainkban e két szélsőség között lehetne kidolgozni egy kellő szakmai alapokon nyugvó, arányos bírósági kommunikáció alapját.

A sajtószóvivői tevékenységem mindazonáltal több területet is felölelt. Ebbe beletartozott különböző bírósági rendezvények megszervezése, koordinálása, a protokoll, továbbá a társhatóságokkal történő kapcsolatok kiépítése és ápolása is. Úgy gondolom, hogy ez ugyancsak a bíróságokhoz való hozzáférést segíti, e területen is van mit tenni.

A bírósághoz való hozzáférés egyik intézménye a bírósághoz érkező panaszok, közérdekű bejelentések elbírálása is. A beérkezett panaszok az adott igazgatási vezető által minden esetben a panaszokról és közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény, valamint a 7/2018. (VII.II.) OBH utasítás alapján, törvényes határidőben kerülnek kivizsgálásra. A közérdekű adatigénylések teljesítéséhez, az összbírói értekezletre készített éves beszámolók tartalmazzák a panaszokra, közérdekű adatigénylésekre vonatkozó 2020-as adatokat.

Képzés

Az utóbbi években a bírák képzése jelentős változásokon ment keresztül. 2017. évben a központi képzések jelentős része regionális szintre került. Az átalakítás célja az volt, hogy a képzések minden bíróhoz eljussanak. Információm szerint az oktatás napjainkban is jelentős átalakítás előtt áll, azonban ezzel kapcsolatos ismereteim nincsenek. Emiatt az oktatással kapcsolatos elképzeléseimet a jelen állás ismeretei alapján tudom csak felvázolni.

A Bszi. 121.§-a az ítélőtábla elnökének feladataként határozza meg, hogy részt vegyen az illetékességi területén működő bíróságok bírói és igazságügyi alkalmazottai képzésének koordinálásában, továbbá az OBH Elnökének a regionális képzési feladatokra vonatkozó határozatának megfelelően koordinálja az illetékességi területen foglalkoztatott bírák regionális képzését.

A Debreceni Ítélőtábla SZMSZ-e az elnökhelyettes hatáskörébe utalja a bírák és az igazságügyi alkalmazottak képzésével és egyéb oktatásával kapcsolatos feladatokat; így az éves oktatási terv elkészítését, illetve a tervnek az ítélőtábla elnöke által történő

jóváhagyását. Az ítélőtáblán a fenti előírásoknak megfelelően az oktatási tervek elkészültek, és az oktatási tevékenység a terveknek megfelelően megvalósult. Ez az oktatási rendszer alkalmas volt arra, hogy a kollégák az új anyagi- és eljárásjogi törvényeket megfelelő szinten elsajátítsák, azt alkalmazni tudják. A kódexek hatálybalépését követően a bírák nagy számát érintő képzésekre immár nem kell számítani, ezért hangsúlyt kaphatnak a bírák kisebb csoportját érintő, a bírák igényeinek megfelelő személyre szabott képzések.

Az ítélőtábla régió ítélkezését meghatározó szerepéből adódóan fontosnak tartom a regionális képzés fejlesztését is. A helyi és a regionális képzéseket az ítélőtábla három kollégiumvezetőjével szorosan együttműködve szervezném. Az ítélőtábla egyes kiemelkedő tudással rendelkező bírái meghatározó szerepet játszanak az egyetemi oktatásban is, melyet magam részéről csak támogatni tudom.

Az oktatás szervezése során hasznosítani kívánom a veszélyhelyzet idején megvalósított online képzések alkalmával szerzett tapasztalatokat. Az online képzések létjogosultsága vitathatatlan, bebizonyították, hogy nemcsak költséghatékony formája az oktatásnak, de a valós szakmai tudás megszerzésére is alkalmasak.

Az oktatásszervezés területén potenciális és kihasználatlan lehetőséget látok a társszervekkel való szorosabb együttműködésre.

Támogatom a bírák, titkárok, igazságügyi alkalmazottak önképzését, ugyanis ezek mind-mind az ítélőtábla szakmai színvonalának emeléséhez járulnak hozzá.

Összegzés

„A jó vezető mindig azt mondja, utánam, sosem azt, hogy előre!” (ismeretlen)

Tisztelt Elnök Úr, Tisztelt Kollégák!

1992 óta lassan harminc éve állok az igazságszolgáltatás szolgálatában. Számomra bírónak lenni a legnagyobb megtiszteltetés, de egyben a legnagyobb felelősség is. Óriási megtiszteltetés volt az is, hogy 2018. évtől az ítélkezési tevékenységemet a Debreceni Ítélőtáblán folytathattam. Az ítélőtáblán dolgozók felém megnyilvánuló bizalma e megtiszteltetést tovább fokozta. Ítélőtáblai szintű igazgatási tapasztalattal nem rendelkezem, azonban a munkától sohasem féltem. Fontos, hogy az ember mindig újabb kihívásokat állítson maga elé, folyamatosan fejlődjön, tanuljon.

Bízom abban, hogy a realitásokra építő pályaművemben megfogalmazottak érthetően tartalmazzák elképzeléseimet, ezért kérem kollégáimat és az Elnök Urat, hogy amennyiben ezen elképzelésekkel egyet értenek, úgy támogassák annak megvalósulását.

Nyíregyháza, 2021. november 22.

dr. Toma Attila
ítélőtáblai bíró, pályázó